

Štábní kapitán František Šantor:

Přibližování malých jednotek — dotyková hlídka.

I.

Je snad velice málo věcí v našem Cvičebním řádu pro pěší vojsko, o kterých by bylo psáno méně — než o přibližování malých jednotek, t. j. čtyry, roty a praporu, a naopak zase veškeré naše odborné časopisy a příručky oplývají nadbytkem studií o službě hlídkové a zvláště služba dotykových hlídek je probrána již tak důkladně, jako by na tomto druhu výcviku závisel snad osud celé armády. K potvrzení svého výroku poukazují na články v časopisu Vojenská výchova roč. 1928, a to: dotyková hlídka v čís. 1., družstvo dotykovou hlídkou za přibližování na krátkou vzdálenost od nepřítele v čís. 2., služba hlídková v čís. 5.—7., přibližovací pochod družstva v čelním sledu v čís. 10., výcvik družstva jako dotykové hlídky ve Cvič. listech Voj. rozhledů, v příručce „Bojový výcvik jednotlivce, roje a družstva“, vydané škpt. Farským a škpt. Vallou a v příručce plk. Lemoina: „Bojový výcvik pěchoty v malých jednotkách“ atd., kde všude je probrán výcvik dotykových hlídek s důkladností na naše poměry až neobyčejnou.

Nemůže proto býti naprosto mým úmyslem, abych rozmnožoval řady článků a teoretických úvah o službě dotykových hlídek: jest však najiisto třeba, abychom uvažovali o této službě, ovšem ne tak, jak se o ní uvažovalo doposud, t. j. v rámci družstva, ale abychom dříve, než stanovíme přesný způsob výcviku družstva jako dotykové hlídky, prostudovali otázku přibližování také v měřítku větším: snad dojdeme pak k názorům poněkud odlišným, než k jakým došla většina autorů uvedených článků a příruček.

Náš Cvičební řád pro pěší vojsko byl vydán v r. 1924 a vyžaduje jistě mnoho doplňků a změn. Mnohé věci, které jsou tam uvedeny jen jako zásady, bez bližšího označení způsobu provádění, byly postupem času doplňovány různými směrnicemi pro výcvik a hlavně poznatky ze závěrečných cvičení dávaly látku k různým nařízením týkajícím se nápravy chyb výcviku, pozorovaných při těchto cvičeních, která nám v míru dodávají zkušenosti, přinášené jinak skutečným bojem. Jedním zajímavým poznatkem při těchto cvičeních je konstatování v mnohých případech příliš pomalého a zdlouhavého pohybu jednotek za přibližování: účelem tohoto článku pak také je zjistiti, do jaké míry je zaviněn tento nedostatek nyní používanými výcvikovými metodami a snad i předpisy.

Při důkladnějším studiu otázky dotykových hlídek musí každý nestranný pozorovatel dojiti k názoru, že se od r. 1924, t. j. od doby vydání Cvičebního řádu pro pěší vojsko, řídil výcvik dotykových hlídek podle obrazu 57 Cvičebního řádu, aniž bylo zvlášť dbáno ustanovení čl. 613, který přece připouští dosti velkou volnost jak v rozčlenění družstev prvního sledu, tak i ve způsobu postupu těchto družstev. Nehledě na to, provádí se výcvik dotykových hlídek podle schematického obrázku (viz články o dotyk. hlídkách v uvedených časopisech a příručkách — postup dotykové hlídky podle uvedeného

schematu se předvádí jako výcvikový film poddůstojníkům a vojínům ve vojenských zátiších) a není pak naprosto žádný div, že výcvik dotykových hlídek u útvarů, odkázaný na citované články a filmy, zůstává stále na stejném stupni a nepřipouští žádných změn. Při přehlídkách výcviku družstva vyššími veliteli je pak také žádán a čím opatrněji, pomaleji jdou patrači dotykové hlídky, využívající všech možných způsobů postupu od přebíhání otevřených míst až k plížení, tím zdá se výcvik dokonalejší a přehlízející spokojenější.

Čteme-li pak různé články o dotykových hlídkách, vidíme, že skutečně existuje jen jeden způsob postupu těchto hlídek, t. j. co nejopatrnější postup úderného roje, který prohledává každé křoví, stoh, příkop atd., zatím co střelecký roj umístěný na vhodném místě zajišťuje úderný roj tím, že je připraven k palbě a postupuje dále teprve tehdy, když úderný roj hlásí, že prostor je volný: v příručce plk. Lemoina je tato zásada stupňována tak daleko, že úderný roj postupuje dále teprve tehdy, když střelecký roj došel znovu k němu a zaujal znovu palebné postavení. Nepřihlížíme-li ani k velice problematické podpoře tohoto úderného roje palbou 1. kulometu, který bude moci stříleti — bez nebezpečného ohrožování vlastního úderného roje palbou jen ve výjimečných případech (vždyť mezery mezi dotykovými hlídkami nejsou tak velké a palba 1. kulometu by ohrožovala přímo vojny úderného roje postupující podle zásad výcviku dotykové hlídky v jakési rojnici přímo před rojem střeleckým a přestřelování není možné), může si každý velice dobře vypočítati, jakou rychlostí by se děl pohyb kupředu, kdyby zásady, vštepované poddůstojníkům a vojínům při výcviku dotykové hlídky, byly jimi také při větších cvičeních a v boji skutečně dodržovány.

Prostá skutečnost, kterou mi potvrdí jistě každý velitel čety i roty, že při každém větším cvičení jdou dotykové hlídky většinou zcela prostě kupředu — bez jakéhokoli zdržování — naopak nejčastěji ještě pobízeny k větší rychlosti postupu, nám ukazuje, že tak detailní a podrobný výcvik dotykových hlídek, jak je dnes téměř všude veliteli při výcviku družstva žádán a instruktory také prováděn, je zbytečným zatěžováním výcviku a způsobuje zmatek, poněvadž způsob rozčlenění a postupu dotykových hlídek podle uvedených vzorů a postup přezvědých hlídek je vlastně jedno a totéž. Je-li však u hlídek přezvědých opatrný a pomalý postup zcela oprávněn, poněvadž tvoří malé skupinky vzdálené často na kilometry od sebe — nejčastěji bez důkladnějších zpráv o nepříteli, které mají teprve přinést, a který se bude jistě snažit, aby tyto malé přezvědné hlídky buď zabil aneb zničil palbou na nejkratší vzdálenost, není přece situace u hlídek dotykových táž a tyto hlídky postupují za poměrů docela jiných.

Při tom chci uvést ještě maličkost: všechna naše cvičení v rotě, praporu, pluku a i cvičení závěrečná provádějí se s malými početními stavy, kde družstvo obvykle nemá početní stav větší než 6—8 vojinů, takže celý úderný roj nemá zpravidla více než 3 vojny, kteří vykonávají bez obtíží práci, pro kterou jest určen v normální dotykové hlídce celý úderný roj, t. j. 6 vojinů. Při tom jest ještě zajímavé to, že šířka prostorů pro cvičení jest obvykle jak u roty, tak i u pra-

poru dvakrát až třikrát tak velká, než jakou předpisuje náš Cvičební řád. A v tomto poměrně širokém prostoru jdou obyčejně normálním krokem, bez zvláštních bezpečnostních opatření kupředu dotykové hlídky s početním stavem o polovinu menším a nevím o případu, že by byly palbou skutečně překvapeny: že na ně jednou palba nepřítelem zahájena bude, je sice logické, ale tato palba nemůže býti pro ně naprosto žádným překvapením.

Něco zde je tedy nelogické a potřebovalo by změny: Je-li při praktickém větším cvičení nejen dostatečná, ale i zbytečná v dvojnásobně až trojnásobně širokém prostoru činnost 3 vojínů slabé dotykové hlídky, s kterou normálně při cvičení v praporu, pluku atd. pracujeme, a její celá činnost je vyjádřena prostým postupem vpřed, proč je ve skutečném boji, na který se připravujeme, a při normálním výcviku družstva jako dotykové hlídky nutná činnost — a to velice důkladná — dotykových hlídek s údernými roji o 6 vojínech v prostoru poměrně úzkém? A není-li jí potřebí, proč se na tomto způsobu výcviku dotykové hlídky tak úzkostlivě trvá a nepřejde se k řešení jednoduššímu?

Vždyť celé schema dotykové hlídky je s praktického hlediska neudržitelné: vžilo se během let sice tak, že bude se to mnohému zdáti podivným, dotýká-li se někdo toho, co má svou mnohaletou tradici v naší armádě, ale jsem jist, že většina bude souhlasiti s tím, co je zde uvedeno. Příklad: v terénu přehledném je vysílání úderného roje dopředu úplně zbytečné, poněvadž mělo-li by býti účelné, musil by býti úderný roj vyslán příliš daleko kupředu, což si vzhledem na ovladatelnost družstva a na správný směr postupu nelze myslet; je-li dotykovou hlídkou zahájena palba, musí úderný roj čekat až do příchodu roje střeleckého, poněvadž z pušek na vzdálenost, na kterou se nepřítel obyčejně projeví, střílet nemůže, a bez podpory palbou kupředu jíti také ne: je zde tedy výhodnější, je-li vpředu nebo na úrovni roj střelecký, aby mohl zahájit ihned palbu na větší vzdálenost, na kterou bude normálně střílet i nepřítel. Jaký smysl má na př. vyslání 1 patrače vlevo, 2 patračů vpravo na 50 kroků, vidí-li do tohoto prostoru patrači jdoucí přímo před družstvem vlastním a před družstvy sousedními? Projevil-li se již nepřítel palbou, bude družstvo jistě postupovat v rojnici, a jsme-li nepříteli tak blízko, že se můžeme obávat jeho palby, nebude lépe, půjde-li družstvo rozčleněno v roje, ať již za sebou nebo na úrovni? Rozvinutí v rojnici trvá pak přece pouhý okamžik!

Vidíme tedy, že dosavadní způsob výcviku dotykových hlídek neodpovídá příliš praktické potřebě a v další úvaze poznáme ještě lépe, kolik drahého času se vyplývá na věc téměř neupotřebitelnou.

II.

Při rozboru přibližování chci tu vytknouti stručně zásady, uvedené v našem sl. předp. G-V a P-I-1, ovšem jen potud, pokud mohou míti vliv na přibližování družstva, čety a roty, o které v tomto článku jde:

čl. 235: sestava se přemísťuje většími nebo menšími posuny pod záštitou letectva, jezdeckta a předvojů;

čl. 268: přibližovací pochod se začíná ve chvíli, kdy je možno očekávat účinek nepř. dělostřelectva prostřední donosnosti;

čl. 271: přibližovací pochod musí být chráněn, a to zejména, neděje-li se pod záštitou vojsk, která jsou již v dotyku. Divise tu těží především z činnosti arm. letectva a jezdeckta. Má se však krýti sama na svůj vrub a přezkoušení zprávy o nepříteli i terén.

a) Realisované tyto zásady nám praví: přibližovací pochod by měl započít ve vzdálenosti asi 6—10 km od nepřítel: tím také by se dalo souditi, že i způsob rozčlenění a postupu předvojů bude záviseti na vzdálenosti od nepřítel: tento názor není dnes však správný, poněvadž jsme-li dnes vzdáleni 100 km od nepřítel, může nám býti tento nepřítel použitím automob. kolon (pěchota) během 24 hodin na dosah, což by znamenalo, že by vzdálenost od nepřítel nemohla býti námi brána příliš v úvahu a každý postup proti nepříteli musil se dít pod dojmem stálého nebezpečí napadení a tím i zachování veškeré opatrnosti postupu. Neděje-li se to, a my se při větší vzdálenosti od nepřítel spokojujeme zajištěním, které nám poskytuje zajištěný pochod a které nemůže býti dokonalé, má-li býti pohyb vpřed prováděn s dostatečnou rychlostí, je viděti, že mimo toto zajištění spoléháme ještě na něco jiného, t. j. na činnost vlastních průzkumných orgánů, které jsou normálně dosti daleko vpředu a tvoří samočinně I. zajišťovací sled pěchotě;

b) pohyb se děje posuny, při kterých je chráněna pěchota divise jak arm. letectvem a jezdecktem, tak i vlastními SPO. divise, složenými z jednotek obrněných aut, jednotek jezdeckta a jednotek cyklistických, kterým podle dnešních směrnic připadá hlavní úloha záštity pěchoty před překvapením, vyjádřená jejich průzkumnou činností. — O posunech, t. j. o pohybu jednotek s jednoho postupného cíle na druhý postupný cíl, bylo psáno ve Vojenských rozhledech již několikrát a názory autorů se shodují v tom, že není účelné přepínati tento způsob postupu přílišným rozmnožováním postupných cílů, zejména u menších jednotek;

c) zásada, že se divise má krýti sama na svůj vrub, je kromě ochrany divise SPO. provedena také již samým rozčleněním pěchoty do hloubky i do šířky (i předvojů): přezkoušení zpráv o nepříteli provádí SPO, přezvědné hlídky pěchoty hlavně pěchota sama při zjednávání dotyku.

Z uvedeného rozboru vidíme, že se nejen v teorii, ale i v praxi počítá s tím:

1. že předvojové prapory, ať již při zajištěném pochodu nebo při přibližování, dostanou včas své určité zprávy o nepříteli, podle kterých mohou měniti jak způsob rozčlenění, tak i způsob postupu,

2. že obzvlášť opatrný postup pěchoty bude nutný snad jen v poslední fázi přibližovacího pochodu, t. j. při zjednávání dotyku, poněvadž i postup předvojových praporů je vlastně postupem pěchoty za vlastními vojsky zjednávacími dotyk s nepřítel (arm. jezdeckto, SPO. divise) a přílišná opatrnost jsoucí na újmu rychlosti pohybu není zde na místě.

Zásady stanovené Cvičebním řádem pro pěší vojsko:

čl. 564—566 jest až příliš všeobecný a nedává nám téměř žádné pokyny pro způsob přibližování družstva, čety a roty;

čl. 613 (751) stanoví, že nejpřednější družstva jsou za přibližování hlídkami, jejichž úderné roje postupují v čele, více nebo méně rozvinuty podle terénu: střelecký roj v zástupu za nimi, úderný roj na takovou vzdálenost, aby mohl velitel družstva velet oběma rojům: schema rozčlenění dotykové hlídky je na (obr. 57);

čl. 634: za přibližování, než přijdeme v dotyk s nepřítelem, zaujmou čelní čety takovou sestavu, aby mohly prohledati hlavní části terénu hlídkami (myšleno pravděpodobně dotykovými): vzdálenost těchto hlídek od ostatních družstev čety nemá být větší než 250 až 300 kroků;

čl. 653: úlohou čelní roty praporu za přibližování jest, aby zajišťovala jeho pochod: první sled má být rozložen značně do šířky, aby mohl prohledati všechna důležitá místa terénu;

čl. 654: rota se může rozložit na 400—500 kroků do šířky a 500 až 600 kroků do hloubky. Postupuje 700 až 800 kroků před rotami druhého sledu.

Družstva čelní čety jsou dotykovými hlídkami, jež se rozloží po celém úseku roty a jsou před druhým sledem na 400 kroků vpředu. Je tu nesrovnalost s čl. 634, poněvadž, má-li četa prvního sledu všechna tři družstva v prvním sledu, což je případ předvídaný také Cvičebním řádem, budou dotykové hlídky vzdáleny od ostatních družstev na 400 kroků, což je vzdálenost příliš velká;

čl. 656: postup roty v nejpřednějším sledu přivábí na sebe palbu, jež prozradí rotě přítomnost nepřítele;

čl. 693; v dosti přehledném terénu se může prapor rozložit na ploše 1600 kroků široké a 2000 kroků hluboké.

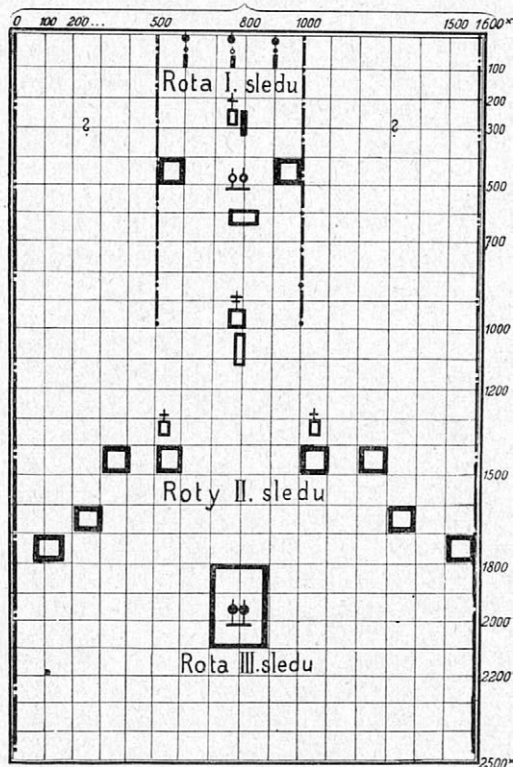
Nejčastěji užíváme tvaru kosočtvercového. V prvním sledu jest jen jedna rota zesílena těžkými kulomety. Dvě roty jsou v druhém sledu vně čelní roty, takže chrání její boky a využívají celého pásma praporu.

Shrňme-li nyní tyto zásady P-I-1 pro přibližování praporu, roty, čety a družstva, vidíme, že je rota rozčleněna 500—600 kroků do hloubky, prapor až 2000: tedy hloubka jistě dostatečná, aby zabránila obavám, že nepřítel bude nám moci způsobiti ještě za přibližování značnější ztráty, i kdyby se mu podařilo překvapiti nás palbou, při tom však tak veliká, že se ovládání praporu stává již značně obtížným.

Čl. 654 a 693 nám dává značné příčiny k úvahám. Podle čl. 693 je při kosočtvercovém tvaru praporu v prvním sledu jen jedna rota zesílena t. kulomety a druhé dvě roty jsou v druhém sledu vně čelní roty, takže chrání její boky a využívají celého pásma praporu. Poněvadž se rota prvního sledu může podle čl. 654 rozložit nejvýše 500 kroků do šířky a prapor může mít šířku 1600 kroků, znamená to, že po obou stranách roty prvního sledu je volný prostor 500—600 kroků (nepřihlížeje k mezeře mezi prapory nebo styčnými oddíly), krytý rotami druhého sledu postupujícími vně čelní roty, ovšem teprve ve vzdálenosti 700—800 kroků (čl. 654). Znamená to tedy, že by

rota prvního sledu, postupující podle dnešních pravidel s veškerou možnou opatrností, chránící se úzkostlivou činností dotykových hlídek, mohla býti napadena přímou bočnou palbou z neprohledaného prostoru daleko dříve a zničena, než by rotý druhého sledu mohly účinně zasáhnouti do boje. Opět tedy něco, co je v rozporu se zásadou opatrného postupu a prohledávání terénu rotou prvního sledu.

Pásmo praporu při přibližování.

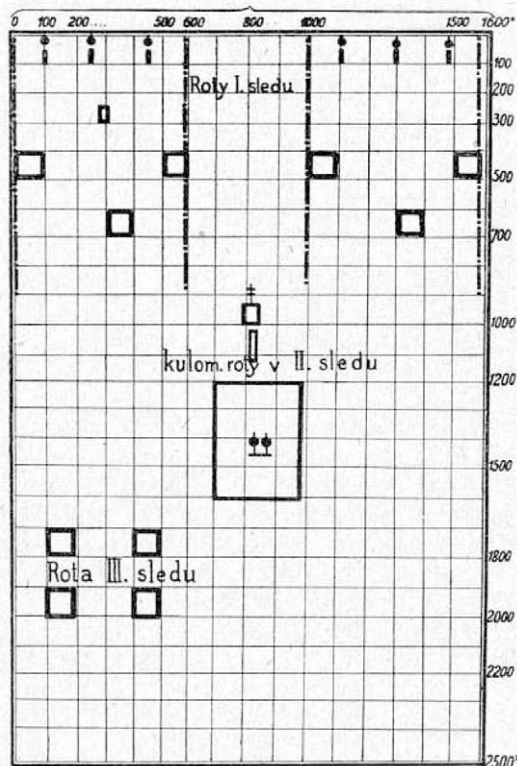
Obr. 1.

Velitel praporu má zde možnost zasaditi při srážce s nepřítelem jednu ze svých záložních rot skutečně tam, kde je to pro něho nejvýhodnější, ovšem za dosti dlouhou dobu, které bude mít tato rota potřebí k tomu, aby se dostala do 1. sledu. Velitel roty 1. sledu nesmí ovšem spěchat se zasazením čet 2. sledu, poněvadž podle čl. 697 začne velitel praporu směštnávat svou sestavu teprve tehdy, když začne nepřítel střílet na jednotky 1. sledu a velitel roty nemůže vésti boj v celém pásmu praporu sám, ani nemůže vědět, kterou část pásma praporu má ponechat volnou pro druhou rotu. Tedy manipulace celkem velice zdoluhavá, zdržující vývoj boje a poskytující nepříteli příliš mnoho času k vhodným opatřením. Zároveň je v roz-

poru s čl. 656, který praví, že se změna přibližovacích tvarů v tvar útočný děje postupně a postup vpřed se co možná nezastaví.

Lépe tedy bude, bude-li mít velitel praporu dvě roty v prvním sledu již tehdy, kdy dostane takové zprávy o nepříteli, že může očekávat brzké střetnutí s ním. Je to také v praxi nejpoužívanější forma rozčlenění praporu 1. sledu za přibližovacího postupu, již také

Pásmo praporu při přibližování.

Obr. 2.

proto, že terén v naší republice jest jen málokde tak přehledný, aby stačila jedna rota v prvním sledu, aniž by bylo znesnadněno nebo znemožněno udržení spojení s ostatními jednotkami. Budou tedy v pásmu praporu, širokém 1600 kroků, v prvním sledu dvě roty zesílené těžkými kulomety a v 2. sledu rovněž dvě roty.

U těchto rot prvního sledu nebudou ani v nejnepríznivějším případě, t. j. bude-li mít rota jen jednu četů v celém pásmu rot, dotykové hlídky vzdáleny od sebe více nežli 200 kroků, tedy každá dotyková hlídka má k prohledání šířku 100 kroků do stran; při tom může však býti dosti velká mezera mezi oběma rotami prvního sledu, která by však měla během postupu zmizeti, zužuje-li se pásmo pra-

poru za postupu tak, aby při přezvědném boji nebyla šířka pásma praporu větší nežli 1000 kroků uvedených jako maximum v čl. 702 Cvičebního řádu. Vidíme tedy, že samo určení pásem předpokládá již dosti určité zprávy o nepříteli.

Mezera mezi jednotlivými dotykovými hlídkami bude tedy nejvýše 200 kroků: chce-li nyní někdo předpokládati, že se v prostoru 200 kroků ukryje nepř. družstvo, četa nebo jednotka větší a bude zde vyčkávati, až se přiblíží nepřítel až k ní, aby ho mohla překvapiti palbou, je to věc názoru: já o podobném — málo užitečném hrdinství silně pochybuji. To platí zejména o přibližování v terénu více méně přehledném: pro přibližování v terénu převahou lesnatém musí býti stejně učiněna opatření zvláštní.

Vidíme tedy, že při dodržování šířky v rozčlenění rot, stanovené Cvičebním řádem (nemusí se ovšem bráti tak příliš v úvahu — poněvadž je-li pásmo širší nebo terén nepřehlednější, může dáti rota do 1. sledu několik čet) je nějaké obzvláště důkladné prohlédávání terénu zbytečné, a také ve skutečnosti jdou dotykové hlídky obyčejně — při větších cvičeních, kde nestojí přímo nad nimi důstojník, který bdí nad dodržováním zásad postupu dotykové hlídky, zcela bezstarostně vpřed: větší opatrnosti je potřebí jen tehdy, blíží-li se do prostoru, kde jsou vlastní průzkumné jednotky již v boji s nepřítelem anebo vrátí-li se přezvědné jednotky zpět s určitými zprávami o nepříteli. Hlavním důvodem pro opatrný postup bude však teprve nepř. palba zahájená na první sled.

Jsou-li dotykové hlídky 400 kroků před druhým sledem roty, jsou čtyř druhého sledu roty a roty druhého sledu praporu dostatečně zabezpečeny před překvapením palbou nepřítele, poněvadž nepřítel nenechá jistě dotykové hlídky přijíti až na ztečnou vzdálenost k sobě: nenarazíme přece téměř nikdy přímo na hlavní síly nepřítele, aniž jsme dostali dříve alespoň nějakou zprávu. Ve většině případů bude na dotykové hlídky zahájena palba pozorovacím nebo průzkumným sledem nepřítele, který zahájí palbu již na velkou vzdálenost, aby při nejmenším vzbudil poplach. Nejsou tedy ani dotykové hlídky, ani ostatní čtyř roty nijak ohroženy nějakou překvapující palbou nepřítele: při normálním přibližování v závěrečných a jiných cvičeních nesetkal jsem se s podobným případem nikdy, a pochybuji, že by palba na vzdálenost 1500—2000 m neb i bližší, jde-li jen o palbu lehkých kulometů, mohla uvést v rozpaky jednotky předvojového praporu rozčleněné do šířky i hloubky podle platných zásad. Také náš Cvičební řád uvádí v čl. 656, že postup roty prvního sledu přívábí na sebe palbu, která prozradí rotě přítomnost nepřítele, tedy předpokládá, že nebudeme musiti hledat nepřítele v příkopech, křovinách atd., nýbrž že se nepřítel prozradí sám palbou na naše postupující jednotky, což je závěr zcela logický.

Nezapomínejme konečně také na to, že čím blíže by pustil nepřítel naše jednotky — tedy především dotykové hlídky — bez zahájení palby na ně, tím lépe pro nás, poněvadž je-li účelem přibližování zjednání dotyku s nepřítelem, je každý krok, o který pronikneme blíže k němu, ziskem pro nás a nevýhodou pro něho.

Přejdeme ještě nyní k opatřením, učiněným nepřítelem, abychom poznali, jak pohlížeti na vlastní přibližování i s tohoto hlediska.

a) Jde-li o střetný boj, bude zahájena téměř vždy oboustranná palba již na velké vzdálenosti, poněvadž oběma stranám půjde o získání času, prostoru a zpráv a všeho toho může se jim dostat jen bojem, t. j. palbou, a ať již se setkají vlastní předvojové jednotky s předsunutými jednotkami nepř. vojska nebo s jeho hlavními silami (což bude případ řídký), ať je to při zajištěném pochodu nebo za přibližování, bude to znamenati pro nepřítele:

1. rychlou palbu těž. a leh. kulometů ihned po spatření přibližujících se vojsk,

2. dělovou palbu po jistém čase, kterého potřebuje dělostřelectvo pro své přípravy k palbě a který má býti co nejmenší, nikdy však nějaký úmysl nepřítele, nechati nás klidně postupovati až na krátkou vzdálenost k němu.

b) Jde-li nepříteli o ústupový boj (boj předsunutých pohyblivých jednotek, ostraha, kryt), víme, že všeobecně platné zásady jsou zaujímání postavení na místech, která nám poskytují možnost dalekého výstřelu, t. j. palby na velkou vzdálenost. Nastrojiti nějakou léčku nebo překvapení, je-li postupující jednotka ve svazu, třeba s velkými mezerami nelze.

c) Běží-li o obranu, ať je to obrana předních stráží, vojsk v posici krycí nebo hlavní, víme, že hlavní zásada obrany zůstává vždy nezměněna, t. j. předpokládá se co největší využití dostřelu všech vlastních palebných prostředků k tomu, aby byl nepřítel zadržen, rozrušen a aby mu byly způsobeny co možná největší ztráty již na velké vzdálenosti. První boj povedou vždy malé pozorovací a zajišťovací jednotky.

Poněvadž tyto zásady platí nejen pro nás, ale pravděpodobně i pro armády všech jiných států, vyplývá z nich pro náš vlastní přibližovací postup toto poučení:

Budou-li předvojové prapory rozčleněny do šířky i do hloubky podle dosavadních předpisů, budou jen zcela výjimečně vydány nebezpečí i v tom případě, nebudou-li míti před sebou jednotky vlastního SPO. Palba na ně bude zahájena nepřítelem vždy na velké poměrně vzdálenosti, a to ne jeho veškerými pal. prostředky, nýbrž jen jeho průzkumným anebo pozorovacím sledem. Bude tedy opatrné prohledávání terénu dotykovými hlídkami zbytečné, poněvadž se nepřítel prozradí palbou sám již na značnou vzdálenost, kdy dotykové hlídky mohou ho zpozorovati jen tehdy, počíná-li si neopatrně nebo jestliže nedostatečně maskoval vybudované opěrné body.

III.

Problém, jak má býti přibližování malých jednotek prováděno, není tedy naprosto tak jednoduchý, aby se dal řešit prostým schematem dotykové hlídky: náš Cvičební řád pro pěší vojsko uvádí vlastně jen schema rozčlenění tvarů jednotek za přibližování a jejich úkoly, kdežto o způsobu přibližování nemluví téměř vůbec, a tak při výcviku zevšeobecněla jen jedna metoda, a to metoda pro nás nejne-

výhodnější, jejímž prováděním může se lehce státi, že budeme často s těžkými oběťmi dobývati toho, čeho bychom mohli při rychlejším způsobu postupu dosáhnouti bez velkých obtíží.

V tomto roce byl doporučován výcvik malých jednotek podle příručky plk. Lemoina „Bojový výcvik malých jednotek“, kde jest o přibližování psáno: Přibližování může se prováděti

a) nepřetržitým postupem — jen tehdy, není-li pravděpodobné, že můžeme býti překvapeni nepřátelskou palbou buď dělostřeleckou nebo pěchotní (na př. v lesích anebo v noci),

b) postupem v přískocích (střídavých posunech) vždy, je-li překvapení palbou dělostřeleckou nebo pěchotní pravděpodobné. Plukovník Lemoin vychází tedy se stanoviska, že při postupu ve dne, v terénu více méně přehledném, musíme postupovati způsobem uvedeným pod b), t. j. přískoky od cíle k cíli, abychom byli jisti, že opustíme-li jeden cíl, nebudeme překvapeni palbou z cíle následujícího, a musíme si proto tento druhý cíl zajistiti svými předvoji. Zásada, proti které se nedá naprosto nic namítati, jde-li o postup jednotek větších, která se však zdá přepínáním, aplikuje-li se již u družstva a čtyry, jak ukazuje obraz 9—11 na tabulce II. obrazových příloh. Podle této výcvikové metody má býti již lehký kulomet dotykové hlídky zajištěn svým úderným rojem před překvapením nepřátelskou palbou z cíle následujícího, t. j. má postupovati teprve tehdy, když úderný roj tohoto následujícího cíle již dosáhl. Jako jediná výjimka se zde připouští, že jsou-li tyto dva cíle od sebe příliš vzdáleny, může druhý sled vyraziti o „něco“ dříve.

Úderný roj se má na tomto druhém cíli zastaviti a vyčkati příchodu roje střeleckého; teprve tehdy, když lehký kulomet družstva zaujal znovu postavení k palbě, může jíti úderný roj znovu kupředu.

Tento způsob postupu vyžaduje však dvojnásobného času, a počítáme-li s tím, že za nepřetržitého přibližovacího postupu terénem, který je pro vojína v plné polní výzbroji vždy dosti namáhavý, nedosáhneme za hodinu při normálním nepřetržitým postupem větší rychlosti nežli průměrných 3 km za hodinu, neujdeme při postupu v přískocích — zvláště budou-li ještě úderné roje pracovati jako patrači — více nežli 1 nejvýše 1½ km za hodinu. Postup prováděný vzájemným přesahováním času podle obrazu 12 tabulky II. vyžadoval by ještě více času.

Nevím, zasloužil-li by si velitel čtyry nebo roty při závěrečném cvičení velké spokojenosti svých představených, postupoval-li by podobnou rychlostí.

Naproti tomu je v knize generála Moyranda „Všeobecná taktika v příkladech“ (přednášky válečné školy v Paříži) v části II., jednající o přibližování a zjednávání dotyku, vyloučena příliš pomalá činnost předvojových praporů. Praví se tam na str. 26:

„Samo sebou se rozumí, že se předvoj na různých cílech, jež mu byly stanoveny, zastaví jen tehdy, když ho k tomu přinutí nepřítel: jinak se bude snažit zaříditi svůj postup tak, aby co nejrychleji dosáhl svých postupných cílů.“

Aby se mohly předvojové prapory pohybovati co nejrychleji, musí míti dosti přesné zprávy o nepříteli a zároveň musí býti do jisté míry kryty (str. 22).

Letecký snímek místa výpadu do německých posic v Aspach le Bas.

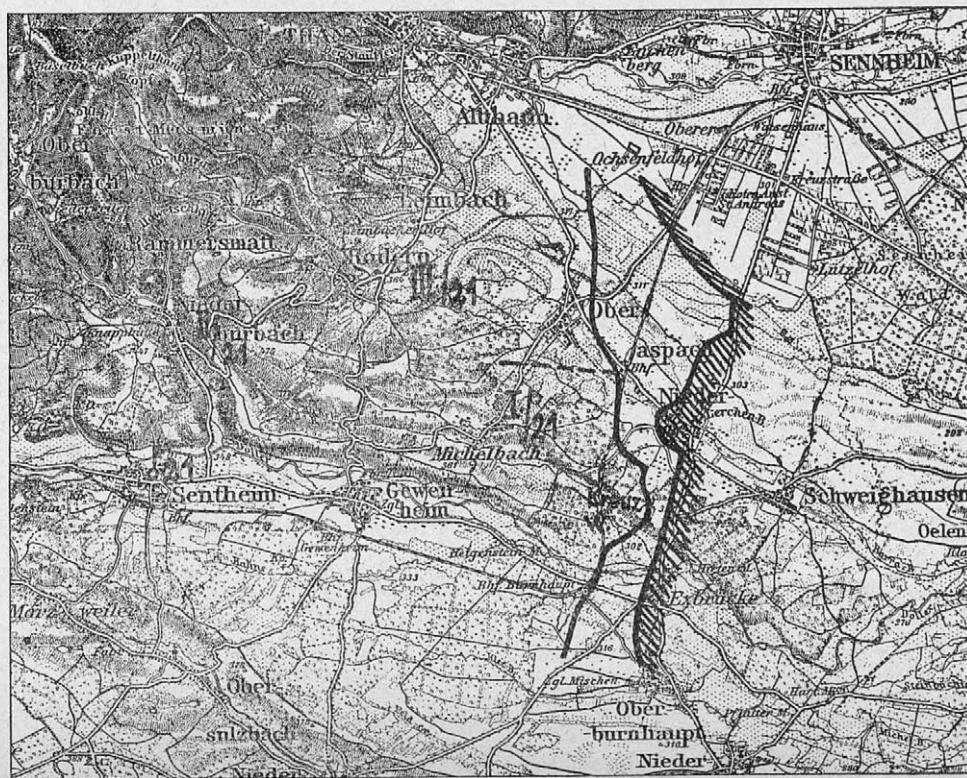

>—< průlom prostřelený dělostřelectvem.

K článku mjr. gšt. L. Preiningra: Provedení výpadu v Alsasku.

Vojenské rozhledy [Pěchotní rozhledy], roč. XII. (1931), čís. 1.

Úsek československé brigády v Alsasku.

MĚŘÍTKO 1:100,000

Letecký snímek místa výpadu do německých posic v Aspach le Bas.

Zprávy o nepříteli dodá letectvo a přezvědné oddíly. Úloha SPO. je stanovena v knize gen. Moyranda těmito slovy:

„SPO. bude hledět navázati dotyk s předními prvky nepřítel. Mimo to vypátrá, zadrží nebo rozpráší izolované prvky, které by snad byly v pásmu divise, zabráni jim v přezvídání, znemožní jim znepokojovati nebo palbou přepadnouti pěší části, které pochodují za ním.

Zprávy o nepříteli přezkouší svým postupem, pokud mu stačí palebné prostředky, a určí první zevnější obrys nepřítel.

Úloha předvojových praporů je definována tím, že

1. předvojové prapory mají podle potřeby a do určité míry vyrovnati nedostatky letectva a jezdeckva,

2. doplniti jimi dodávané zprávy zvláště tím, že hlášení o síle a záměrech nepřítel vyšetří přesněji, nežli může učiniti přezvědný oddíl.

Také z dalšího průběhu cvičení o přibližování v knize gen. Moyranda je jasně viděti, že zjednávání dotyku s nepřítel provádí vlastně SPO. a předvojové prapory zasahují vlastně již do boje, směřujícího k odklizení odporů, které smíšený přezvědný oddíl nemůže sám zdolati: je proto činnost i těch nejpřednějších částí předvojových praporů čistě bojová a nikoli přezvědná — ve smyslu vyhledávání prvních zpráv o nepříteli — jak by se mohlo souditi z předepsané činnosti našich dotykových hlídek.

Celkový problém záleží v tom, že zásada nedat se překvapiti se přepíná a aplikuje i na nejmenší jednotky ve svazu — i když mají před sebou ještě dosti početné průzkumné a přezvědné vlastní jednotky, ačkoli by pro tyto jednotky platila jen tehdy, pracují-li úplně samostatně a bez jakéhokoliv jiného zajištění kromě vlastního. Je jisté, že družstvo, četa, rota se samostatnou úlohou musí se zajistit a upravit svůj postup tak, aby v žádném případě nebyly překvapeny, kteréžto překvapení je tím možnější, čím je taková jednotka menší. Není však správné, zajišťuje-li se družstvo, četa ve svazu tak jako jednotky samostatné.

Snad by byla tato činnost družstev a čet prvního sledu, jak ji uvádí náš Cvičební řád a jak je doposud cvičena — oprávněna v r. 1924, kdy byly zásady průzkumné činnosti jezdeckva a SPO. teprve v začátcích, není jí však naprosto potřebí dnes, kdy přesně stanovená činnost SPO. při závěrečných cvičeních dokazuje, že se pěchota může za nimi poměrně bezpečně pohybovati a doví se včas, nejen kde nepřítel je, ale palbou SPO. je varována a upozorněna na jednotlivé nepřátelské odpory daleko dříve, nežli by ji mohl nepřítel svou palbou způsobiti nějaké ztráty. A dnes se uvažuje dokonce již také o zřízení zvláštních přezvědných oddílů u pěších pluků, takže i v tom případě, kde nebude možno spoléhati na součinnost s SPO., bude míti pěchota možnost zajistit se způsobem jiným nežli dotykovými hlídkami.

Výsledkem všech těchto úvah by bylo zrušení dotykových hlídek za přibližování vůbec a ponechání zajištění předvojů u divise SPO. a u malých jednotek pracujících samostatně a bez jiného zajištění kromě vlastního ponechání způsobu zajištění veliteli této jednotky, poněvadž způsob zajištění u takové malé samostatné jednotky bude příliš podléhati různým okolnostem, aby bylo možné jej schematizovati.

Výcvik vojína tím naprosto neutrpí, poněvadž cvičíme vojína jako patrač přezvědne hlídky, a zmizí tím pomalost postupu, zaviňovaného tím, že patrač dotykové hlídky má de facto postupovati tak jako patrač hlídky přezvědne, poněvadž naše předpisy a příručky rozdíl mezi činností patrače vlastně neznají.

A díváme-li se do budoucnosti, dojdeme k názoru, že jen ve zcela výjimečných případech bude to pěchota, která bude zjednávatí první dotyk s nepřítelem a zahajovati boj. Hlavní její úlohou bude a zůstane, aby se co nejrychleji dostala na místo, kde je boj již zahájen, a aby tam pokračovala v činnosti zahájené našimi jednotkami — pohyblivějšími, nežli je ona sama.

Je proto vždycky lépe zvykati pěšáka při pohybu rychlosti nežli mu říkati, že musí postupovati desítky kilometrů krok za krokem, poněvadž za každým křovím a za každým stromem číhá na něho nepřítel.

Snad se po přečtení tohoto článku vyskytnou u mnohého čtenáře různé úvahy a názory odporující tomu, co zde píš, ale bude mne jen těšiti, dokáže-li mně někdo fakty, že se mýlím. Je vlastně účelem tohoto článku, aby se rozpředla debata o našem způsobu přibližování a o užitečnosti našich dotykových hlídek. Snad dospějeme pak k něčemu užitečnějšímu, nežli je způsob dnešní.

Pěchota u nás a v cizině.

Reorganisace divisní pěchoty ve Spojených státech.

Od července 1929 byly prováděny ve škole pro pěší vojsko pokusy s pozměněnou organizací pěšího vojska. Šlo hlavně o zvýšení počtu automatických zbraní a o doplnění pěchoty doprovodnými zbraněmi. Podle výsledku těchto zkoušek byla reorganisována zatím provisorně divisní pěchota.

Celkový rámec zůstal beze změny, t. j. 2 pěší brigády po 2 pěších plucích. Každý pluk se skládá z 3 praporů (3 pěší, kulometná a pomocná rota), z plukovní spojovací a pomocné roty a z roty doprovodných zbraní. Nově se zřizuje u pěších pluků rota kulometů velké ráže a divisi bude přidělena rota útočné vozby se 24 tanky.

U pěší roty bude zdvojnásoben počet automatických pušek na újmu pušek normálních, takže pěší rota bude mít 36 automatických pušek (2 pro družstvo) místo dřívějších 18 a 144 normálních pušek. Počet těžkých kulometů u praporek kulometné roty je zvyšován ze 12 na 16, plukovní kulometná rota bude mít 16 kulometů ráže 30 mm. Počet 37mm kanonů a 75mm zákopových moždířů u pluku je zvyšován ze 3 na 8, obojí jsou určeny k obraně proti obrněným vozidlům.

Vývoj palebné síly americké pěší brigády byl tento (vyjma pušky):

	Nová organisace	Dřívější organisace	Organisace za světové války
Těžkých kulometů	128	72	96
Automatických pušek (lehkých kulometů)	648	324	384
37mm kanonů	16	6	6
75mm moždířů	16	6	12